

Tema: Ensamkommande flyktingbarn och unga – om hur de har det och hur det är möjligt att åstadkomma förbättringar

Detta tema nummer har initierats på grund av att Sverige är det land i Europa som för närvarande per capita tar emot flest asylsökande ensamkommande flyktingbarn (fakta ruta). Generella fakta genom historien visar att barn som får ett gott föräldrastöd under svåra traumatiska omständigheter reducerar risken att utveckla psykiatriska symtom, men detta skydd finns inte för en ensamkommande. Det föreligger stora utmaningar att lämna sitt land, vara nyanländ och ensam, samt möta samhälleliga utmaningar såsom sociala-, kulturella- och språkskillnader mellan den plats man kom ifrån och mottagarlandet. Det kan handla om att bli placerad på ett HVB-hem (hem för vård eller boende där kommuner placerar personer) om man inte kan bo i familjehem. De kommer ofta från kollektiv med auktoritär uppfostning med könssegregation till en mer individualistisk, jämlik kommunikativ uppfostning till pojkar och flickor. Här behövs mer kunskap som sprids från akademin för att tidigt förebygga och uppmärksamma de behov som ensamkommande barn och unga har.

Inledningen av temaredaktör *Solvig Ekblad* kommer att ge fakta kring den kunskap vi har idag att våld och påtvingad separation från vårdnadshavare som är de högsta riskfaktorerna, medan en stabil bosättning och ett hållbart socialt stöd har positiva ef-

fekter på barnets psykologiska funktion och mående. Därefter kommer följande författare med respektive artikel och de är ensam ansvariga för innehållet. Temanumret har tagits fram på kort tid och det finns flera ute i landet som forskar, utbildar och möter de ensamkommande barnen och unga, men brist på tid har gjort att flera inbjudna har tackat nej.

Gubn Godani, leg psykolog, leg. psykoterapeut, handledare och utbildare, Kris- och Traumacenter, Stockholm, skriver om På flykt på egen hand.

Två forskare från Institutet för social forskning vid Stockholms universitet, *Aycan Çelikaksay*, fil.dr. i nationalekonomi, och *Eskil Wadensjö*, fil.dr. i nationalekonomi och professor skriver om Hur har de ensamkommande barnen det i Sverige?

Maria Pettersson, arbetar med ungdomsutredningar, lokalpolisområde Södermalm, Polisen Stockholm city skriver om Polisens arbete med ensamkommande barn som begår brott.

Catrine Kaunitz och *Jenny Jakobsson*, utredare vid huvudkontoret, Statens institutionsstyrelse, Stockholm, skriver om Ensamkommande flyktingbarn placerade på Statens institutionsstyrelse.

Fred Nyberg, professor i biologisk beroendeforskning, Uppsala universitets forum för läkemedels och drogberoende (U-FOLD), Institutionen för

farmaceutisk biovetenskap, Uppsala universitet, skriver om Att må dåligt- en orsak till missbruk?

Christina Dahlberg, skolsköterska vid Vättleskolan 4-9, Angered skriver om Skolsköterskans möte med nyanlända ensamkommande barn och ungdomar.

Temanumret ger tre exempel på hur det är möjligt att åstadkomma förändringar.

Helen Lind Jaktilund, pressansvarig, Farsor & Morsor på stan, Uppsala, skriver om Farsor & Morsor på stan som vuxna förebilder på helgnätter till barn och tonåringar på driv.

Tre personer från Riksförbundet SIMON, Svenskar och invandrade mot narkotika, *Abdulahi Cadaani*, medlem SIMON Gävle, socialpedagog och arbetar med ensamkommande flykting- ungdomar, *Mohamed Rage*, ordförande SIMON Luleå och kom till Sverige som ensamkommande ungdom, och *Ann-Sofie Roberntz*, förbundssekreterare, socionom och journalist, skriver om Hur blir andras ungar våra barn?

Maria Modin, verksamhetschef för Reveljen Centrum för vuxnas lärande och utveckling i Sollefteå kommun skriver om Integrationspedagog – skapandet av en efterfrågad utbildning.

Elinor Brunnberg, Senior professor i socialt arbete vid Mälardalens högskola, har tillsammans med *Angie Hart*, Professor vid School of Nursing and Midwifery, Faculty of Health and Social Science, Brighton, UK, skrivit en artikel under Forskning och teori. Den handlar om En magisk box för resiliensskapande insatser. Strategiskt,

kreativt och engagerat stöd i samverkan med barn i kris, på flykt eller i andra svåra livssituationer.

Genom de olika bidragen, kan förhoppningsvis vägledning ges kring hur Sverige kan skapa så bra förutsättningar som möjligt för den växande gruppen ensamkommande nyanlända barn och unga som kommit till Sverige. I en ruta intill finns ett exempel på länk till läsaren som söker större kunskap om att möta barn på flykt och om olika aktörers ansvar för ensamkommande och unga.

Solvig Ekblad

Leg psykolog och adjungerad professor

Solvig.Ekblad@ki.se

Människor på flykt

Migration i världen

FN:s flyktingorgan (www.unhcr.org) uppskattar att det finns omkring 60 miljoner människor på flykt runt om i världen, inklusive internflyktingar. Den i särklass största andelen av all global migration sker inom olika regioner snarare än mellan olika regioner.

Migration inom EU

Drygt 10 procent av EU:s invånare är utrikes födda. Siffran inkluderar de som även flyttat från ett annat EU-land. Omkring 6,5 procent är födda i ett land utanför unionen.

Antalet som sökte asyl till Sverige 2015

Antalet ensamkommande barn har ökat kraftigt, från 7 049 (2014) till 35 369 (2015). De flesta asylsökande barnen är pojkar i tonåren och kom från Afghanistan (66%). Under förra året sökte 162 877 personer asyl i vårt land och kan jämföras med det förra rekordåret (1992), då siffran var ungefär hälften så många (84 000). Knappt 22% (21,7%) av de totalt asylsökande förra året var barn. En dold och oroväckande siffra är de allt ökande antalet ensamkommande barnen och unga som registreras men försvinner.

Länkar som berör ensamkommande barn och ungdomar

UNICEF Sverige och barnläkaren Lars H Gustafsson har tillsammans tagit fram en handbok Möta barn på flykt till alla volontärer och personal i landet som söker kunskap i arbetet med barnen.

Länk: <https://unicef.se/rapporter-och-publikationer/mota-barn-pa-flykt>

Olika aktörers ansvar för ensamkommande barn och unga.

Länk: <http://skl.se/integrationsocialomsorg/socialomsorg/barnochunga/placeradebarnochunga/ensamkommandebarnochunga/webbutbildningarforensamkommandebarn.3968.html>

Asylprocessen – Migrationsverket och ombud.

Länk: <http://www.migrationsverket.se/Privatpersoner/Skydd-och-asyl-i-Sverige/For-hbtq-personer/Asylprocessen.html>

Så fungerar det att söka asyl. Till dig som söker asyl utan förälder, föräldrar eller annan vårdnadshavare.

Länk: http://www.migrationsverket.se/download/18.5e83388f141c129ba6313880/1381926445657/safungerardetensam_sv.pdf

Socialstyrelsen. Vägledning för socialtjänstens arbete: Socialtjänstens arbete med ensamkommande barn och ungdomar – vägledning.

Länk: <http://www.socialstyrelsen.se/Lists/Artikelkatalog/Attachments/19030/2013-5-2.pdf>

God man, förvaltare och förmyndare. Exempel Överförmyndarnämnden – Stockholm.

Länk: <http://www.stockholm.se/FamiljOmsorg/God-man-och-formyndare/>
(leta upp om din lokala överförmyndarmyndighet har riktlinjer).